¶Roberti VVhitintoni alma in vni-
uersitate Oxonien si lauriati, de
octo partibus orationis
æditio.

¶Authoris distichon.
Grãmaticę fautrix rælĩqs dat adire sotores
Pegasidum pulses hac sine sero fores.

¶Facundissimi Remacli Florena-
tis Hexastichon.
Hrãmatices qsquis magnã aspnaris auenam
Nec cupis e tanto gramine principium,
Lege itidẽ parili relĩqs post bone sorores.
Quas tibi Mnemosynes sctã propago de-
(dit.
Prima trahit partꝰ primordia diua loquẽdi
Ad sociasq; huius ianua prima patet.

HVMILIABIT CALVMNIA-
TOREM.

Whitingto- (R.)
K

BRITISH MUSEUM

De octo partibus orationis.

Grammatica est congrue loquendi scientia/ recteq; scribere docens: vsu ratione/ auctoritateq; constans.

¶ Grammatica dicitur a gramma grece/ qđ latine ẏ litera. Cuius dicas et teos scientia: q; ista adiectio siue protractio est in grammatica: vt theis in heroicus/ gallicus. ꝛc. ¶ Grammatice partes sũt quattuor scilicet littera/ syllaba/ dictio/ et oratio. Cuius sensus sic: accipiendus est: q; prima pars grammatice sit de littera: secũda de syllaba: tertia de dictione: quarta de oratione. Grammatice partes.

¶ Littera est minima pars vocis cõposite ex literis que scribi potest individua. Littera.

¶ Vox est repercussio aeris ad vocalem arteriam auribus accidens. Vox.

¶ Vox dicitur a boo/ as. mutata b in u: et vitio g in x verso.

Vox est duplex. articulata/ et inarticulata.

Vox articulata est que ab aliquo mentis sensu proficiscitur. vt Petrus. gemitus.

Vox inarticulata est que a nullo mentis sensu proficiscitur. vt lapis. coax.

¶ Vox articulata est duplex: scilicet literata et illiterata.

¶ Vox articulata literata ẽ que ab aliquo mẽtis sensu pfecta scribi põt. vt Petr⁹

Vox articulata illiterata ẽ que ab aliquo mẽtis sensu pfecta scribi nõ põt vt gemit⁹

¶ Vox inarticulata simpliciter est duplex. Literata et illiterata.

Literata vox inarticulata est illa: que a nullo mentis affectu profecta scribi potest: a coax/ cra.

Illiterata vox et inarticulata est illa que a nullo mentis affectu profecta scribi non potest: vt tumultus.

¶ Littera dicitur a litura vel a legendo/ quasi legitera: quia legendi iter prebet.

¶ Literis accidunt tria. Nomen quo appellãtur. Figura qua depingũtur. Potestas qua valent.

¶ Littere in hoc distant ab elementis: q; elementa proprie sunt ipse literarũ pronũciationes/ littere vero figure/ sed confunduntur.

¶ Littere sunt in alphabeto due et viginti. scilicet. a.b.c.d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.v.x.y.z. Ex his quinq; sunt vocales. a.e.i.o.u. Vocales ideo dicte q; plenã per se vocẽ faciũt. y vocalis greca est/ et in grecis (non autem latinis) scribitur dictionib⁹. vt Tityrus. Ceteras consonantes appellamus: quasi cum vocalibus sonantes. Sũt autem sedecim. b.c.d.f.g.k.l.m.n.p.q.r.s.t.x.z. h non est littera: sed aspirationis nota. Vocales.

¶ Consonantes diuiduntur in mutas et semivocales. Consonantes.

¶ Mute sunt nouem. b.c.d.f.g k.p.q.t. qi respectu aliarũ literarũ parũ sonant. Mute.

Semivocales sunt septem. l.m.n.r.s.x.z. Semivocales.

Ideo semivocales/ qi plenam vocem habent.

Ex his due sunt liquide l.q.r. aliquando etiam. m.n.ꝛs. Quas ideo liquidas appellamus: quia post mutas posite faciunt precedentem syllabam breuẽ esse cõmunem: vt pharetra/ et pharetra media longa vel breui. Liquide.

¶ Diphthongus et conjunctio duarũ vocaliũ ẏm sibi seruantium in eadem syllaba. Diphthõgi sunt quinq; ae. oe. au eu. et ei. harũ due scribuntur et nõ proferũtur. ae et oe. Au. eu. et ei. scribunt et proferuntur. vt audio. euge. et hei. Uer. hei mihi qualis erat. Diphthongus

¶ Syllaba est vox literalis: que sub vno accẽtu et vno spiritu indistanter profertur. Syllaba.

¶ Accidunt syllabe quattuor. Tenor/ spiritus/ tempus/ et numerus literarum.

¶ Tenores. i. accentus sunt tres. Acutus/ grauis/ et circumflexus.

Spiritus duo sunt. Asper et lenis.

¶ Tempora sunt tria. Breue/ longum/ et commune.

Numerus: qi syllaba cõstare põt ab vna ad sex literas. vt a. ab. abs. stra. trans. et stirps.

¶ Dictio est minima pars orationis constructe. i. in ordine posite pars aut ẽquatũ ad totum intellectum. Dictio.

¶ Oratio est ordinatio dictionũ congruam perfectamq; sententiam demonstrans. Oratio.

¶ Oratio est duplex. Grammatica que constat ex nomine et verbo. et rhetorica que constat ex sex partibus. hoc est exordio/ narratione/ diuisione cõfirmatione/ confutatione/ et conclusione.

Denominibus.

PArs orationis est vox indicão mẽtis conceptũ. partes orationis sunt octo. Nomen/pronomen/verbum/participium/aduerbium/cõiunctio/prepositio/et interiectio. Ex his octo partib⁹ quattuor declinantur. scilicet nomen/pronomen/et participium cum casu. verbum per tempora et modos. Reliquę sunt indeclinabiles.

Nomen est pars orationis cum casu corpus autrem proprie/communiter ve significans.

Nomen. ¶Nomen dicitur a notamine: q hoc notemus vnuscuiusq; qualitatem.

¶Nominum: alia sunt substantiua. alia sunt adiectiua: alia vero relatiua.

Substantiuũ est quod in oratione per se subsistere potest: a vnico vel duob⁹ articulis ad summum inflectitur. vt hic magister. hic et hec sacerdos.

Substãtiuum. ¶Substantiuum est duplex. Proprium et appellatiuum. Propriũ est quod rẽ singularem et non communẽ significat. vt Petrus/Roma/Tyberis.

Proprium. ¶Proprium nomen est quadruplex. Prenomen/nomen/cognomen/et agnomen.

Prenomẽ est quo vsi sunt Romani et Sabini reuerentie vel amicitie causa. vt Quintus/Aulus/Titus.

Nomen proprium est quod primo alicui rei indit⁹. vt Andreas.

Cognomen est cognationis nomen. vt Scipio.

Agnomen est quod alicui ab euentu imponitur. vt Romanus Affricanus.

¶Nomen proprie proprium natura sua caret plurali. vt patet in hoc versu.

Propria deficiunt plurali significanter.

¶Quattuor tamen modis ppria nola pl̃aliter declinari possunt. Primo modo causa euentus. vt quando euenit plures eodem nomine appellari. vt duo fuerũt Plinij maior et minor. Secũdo partitiõis gra. vt Galli harũ/altera est vlteriot/altera citerior. Tertio authoꝝ vsu. Martialis enī scripsit. Sũt mecenates/sunt Flacci/suntq; Marones. Quarto opinionis causa. vt in illo Virgiliano. Quid tantum Oceano properant se tingere Soles. Opinionem vulgi imitatus est/qui vno quoq; die nouum solem oriri opinabantur.

Propria plurali quandoq; petunt variari.

Euentus causa vel quum partitio detur.

Vsus & authorum vel opinio cum varietur.

Appellatiuũ. ¶Appellatiuum est cuius significatũ naturaliter cõmune est multorũ. vt hõ/leo/arbor. Appellatiuum est multiplex. Corporale/quod corpus sigt. vt homo/lapis. Incorporale: quod corpus non significat. vt anima virtus.

Corporale.

Omonymum. ¶Omonymum. i. equiuocum est quod non significatione sed voce conuenit. vt Canis/cancer.

Incorporale.

Synonymum Synonymũ est quod non voce sed significatione conuenit. vt ensis/mucro/gladius.

Ad aliq̃d dictũ ¶Ad aliq̃d dictũ est cuius sigtiõ aliud dependet. vt dñs seruus/pater filius.

¶Nomen quasi ad aliquid dictũ partim significat dependentiã: sed tñ posito eo modo ponitur illud ad quod dependet. vt nox dies. dexter sinister.

Gentile. Gentile est quod gentem significat. vt Grecus Italus.

Patrium. Patrium est quod a patri sumitur. vt Romanus a Roma.

Interrogatiuũ. Interrogatiuum est quod cum interrogatione profertur. vt quis.

Collectiuum. Infinitum est quod incertum significat. vt quisq; quicunq;.

Diuiduum. Collectiuum est quod in singulari multitudinem significat. vt populus.

Diuiduum seu distributiuum est quod a duobus vel pluribus ad singulos relationẽ habet. vt vterq;. alter. alteruter. quisquis. omnis. singuli.

Partitiuum. Partitiuum nomen est quod partitionem significat. vt quidam. vlius. aliquis.

Generale. Generale est quod in diuersas species diuidi potest. vt animal. arbor.

Speciale. Speciale est quod altera pars diuisionis a genere est. vt equus. laurus. pyrus.

Factitium. Factitium est quod a sonorum proprietate factum est. vt turtur. grus. tintinabulũ.

Absolutum. Absolutum est quod per se intelligi potest. vt deus. ratio.

Temporale. Temporale est quod tempus significat. vt mensis. annus.

Locale. Locale est quod locum vel spacium significat. vt longinquus. propinquus.

Grecum est quod totum est grece declinatiõis. vt pan panos/calypso calypsus. Grecum.
Latinum est quod totum in latinam regulam conuersum est. vt pollux pollucis. Latinulum.
Nothum quod greca latinaq; vox est. vt Achilles. Nothum.
Numerale est quod numerum significat. vt vnus/duo. Numerale.
¶ Numerale est quintuplex. Cardinale/Ordinale/Dispartitiuũ/Ponderale/ & Multiplicatiuum.
Nomen numerale cardinale est qõ solũ nũerũ sigt. vt vn⁹. duo. tres. decem. octodecẽ. duodeuiginti. decem et octo. nouẽdecim. vndeuiginti. vel decẽ & nouẽ. viginti. centũ. mille. duo millia. tria millia: et referuntur pro quot/vt habeo decẽ talenta quod tu. Cardinale.
Numerale ordinale est qõ preter nũerũ sigt etiã ordinẽ. vt primus. secundus. tertius. vegesimus vel viceſimus. trigesimus vel triceſimus. centeſimus. milieſimus. et similia. & referuntur per quotus. vt sum primus in classe mea. quotus tu in tua. Ordinale.
Nũerale dispartitiuũ est quod preter numerũ sigt etiã partitionẽ seu diuisionem. vt singuli. bini. terni. quaterni. quini. viceni. centeni. milleni. Et referũtur p quoteni. vt per vrbem terni inisistimus/quoteni vos. Dispartitiuũ.
¶ Ista nomina dispartatiua (vt vult Priscianus) solum pluraliter declinantur. vt in plurali ntõ singuli/e/a/quoteni/e/a.
¶ Ponitur interdũ bina pro duo. terna pro tria. ꝛc. quotienscunq; substãtiua quibus iunguntur declinantur tm̃ in plali. vt binas/ternas/denas ꝛc. nam duas tres decẽ non licet dicere. Poete tm̃ cũ aliis substantiuis vsurpant. Virg. Bina manu lato crispans hastilia ferro. Excipitur fm Uallam pondo. nam habemus dicere duo pondo/et millia pondo argenti.
¶ Numerale ponderale est quod preter nũerũ sigt etiã quantitatẽ ponderis vel mẽsure. vt simplus. duplus. quadruplus. vigecuplus. centuplus. millecuplus. Et referuntur per quotuplus. vt Egyptus reddit tri. icũ centuplum quotuplum nõ reddit Italia. Ponderale.
¶ Numerale multiplicatiuum siue diuisiuum forme est quod preter nũerũ multiplicationem formem sigt. vt simplex. duplex. triplex. quadruplex. nonuplex. decuplex. vigecuplex. cẽtuplex. millecuplex. et referuntur per quotuplex. vt habeo vestem triplicem/quotuplicem tu non habes. Multiplicatiuum.
¶ Hec nomina diuisiua forme ponuntur aliquando pro primitiuis & ppzie qñ iunguntur nominibus plurali carentibus. vt triplex fumus domo egreditur.
Ea nomina dicũtur numeralia quib⁹ vtimur in numerãdo. vt vn⁹. duo. tres. singuli bini. terni. et numeralia aduerbia. vt semel. bis ter. quater. atq; alia huiusmodi. in qb⁹ notãdũ est q; in cõpositis citra viginti si copula intercesserit/maior numer⁹ semper p̃cedet. vt decẽ et septẽ. decẽ & octo. Si aũt nulla intercedat copula/minor numerus semper precedet. vt septemdecim. octodecim. Supra viginti autem vsq; ad centũ vt maximus est quisq; numerus ita in primo loco ponetur. vt viginti vnus. viginti duo. viginti tres. Sed si copula intercedat is numerus prepponet qui minor est. vt vnus & viginti duo et viginti. ꝛc. vt Cicero. Plato vno & octogesimo anno scribẽs est mortuus. Idem. Leontin⁹. Gorgias centũ et septem compleuit annos. Ex quib⁹ Ciceronis verbis manifeste colligitur ante centum preponi numerum minorẽ/post centum vero postponi. Eodem modo loquimur/supra viginti millia/vsq; ad cetũ millia vt milites nostri sex et viginti millia erant. vel milites nostri erant viginti sex millia. vel milites nostri erant vicies sexies mille. vel militũ nobis erãt viginti sex millia. Etenim hec nomina dũ copula carent composita videntur. vt vndecim. duodecim. septemdecim. viginti vnus. viginti duo. et similia. quem admodũ illa. vndeuiginti: quasi vno dempto de viginti/et significat decem et nouem. Multiplicationum.
¶ Sunt preterea numeralia: vnarius. binarius. ternarius. vicenarius. & similia que denotant non multiplicationem sui/sed numerum aliarum rerum que non nominantur. vt lapis centenarius: non q; centuplus sit: sed centum libraru. homo cẽtenarius/non q; sit centum geminis: sed quia habet centum annos. In arius.
¶ Alia sunt que significant numerũ annorum: vt biennis. triennis. quadriennis. quinquennis. sexennis. septennis. octennis. nouennis. decennis. et vt quidã volunt. addũtur his vndecennis/vndecennis. et duodecennis. In ennia.

¶ Reliqua pro quorundam iudicio non sunt in viuet referuntur q quotennis/vt suus decennis/quotennis tu. A predictis fiunt substantiua biennium/triennium/quadrienniū/quinquennium/sexennium/septennium/octennium/novennium/decenniū. Similiter dicimus/bimus/trimus/quadrimus. Item anniculus/bimulus/trimul⁹/quadrimulus. Quemadmodum dicendum est de nominibus/ita dicendum est de adnerbijs/vt semel/bis/ter/quater/quinquies/sexies. ꝛc. vigeties/trigeties/quadrigeties quinqgeties/sexageties/septuageties/octoageties/nonageties: p qb⁹ dicim⁹ vicies. tricies/qdragies/quinqgies/sexagies/septuagies/octuagies/nonagies/ centies/ducenties/millies. et referuntur per quoties: vt ter legi Vergilium/quoties tu.

Adiectiuum.

¶ Adiectiuum est quod per se subsistere nō potest/nisi positum in neutro genere substantiuo: et per tres voces/seu articulos variatur: vt bonus/bona/bonum. hic/hec et hoc felix.

Adiectiuorum tres sunt species: alia sunt pura declinatione/constructione/et significatione: vt albus/alba/album/hic hec hoc felix.

Alia sunt adiectiua significatione: et substantiua declinatione: et constructione: vt patet in his versibus.

Degener & pauper diues sospes locuples pos.
Impos habes compos teres inquies atq; superstes.
Vber dis ales, iungas ijs a pede nata.

¶ Alia sunt adiectiua declinatione/et substantiua figtione/et cōstructione. vt partitiua/distributiua/interrogatiua/ꝛ infinita partitiue posita q aliter supra semp adherent substantiuis. vt quis homo: quis hominū: quidam ciuis: quidam ciuium.

¶ Item adiectiuorum quedam sunt qualitatiua/quedam sunt quantitatiua.

Qualitatiuum est: quod qualitatem significat: vt bonus/malus.

Quantitatiuum est: quod quantitatem significat: vt magnus/longus.

¶ Adiectiuorū que significāt quātitatē/alia significant quātitatē continuā: vt magn⁹/log⁹. ꝛc. alia discretam. Et his q̄ significāt quātitatē discretā: alia signt quātitatē discretā absolutā: vt vn⁹/duo/tres/vnarius/bienis. ꝛc. Alia signt quātitatē discretā ordinalem: vt prim⁹/secūd⁹. ꝛc. Alia significant quātitatē discretā distributiuā: vel dispartitiuam: vt bini/terni. Alia significant quantitatem discretam multiplicatiuam forme: vt simplex/duplex. ꝛc.

Relatiuum.

¶ Relatiuum est quod rem ante dictam iterum refert.

¶ Relatiuum est duplex: substantiue et accidens.

Relatiuum substantie est quod antecedens substantiuum refert.

Sunt autem relatiua substantie tredecim: vt patet in his versibus.

Qui quæ quod, suus ipse sui sic alter is idem.
Ille alius reliquis simul ambo cetera vterq;.

¶ Relatiuum substantie est duplex: identitatis/et diuersitatis.

Relatiuum substantie identitatis est illud/quod idem cum suo refert antecedente.

Sunt autē relatiua substantie identitatis nouem/qui/que/quod/is/suus/ipse/sui/ille/idem/ambo/et vterq;.

¶ Relatiuum substantie est duplex. Reciprocum/et non reciprocum.

Reciprocum relatiuū est quod in se sui significationem reflectit. vt Cato defendit se.

Sunt autem relatiua reciproca duo/sui et suus.

Non reciprocum relatiuum est quod in se sui significationē non reflectit. vt Cato defendit illum.

Sūt aūt non reciproca relatiua septē/q̄/que/quod/is/ipe/ille/idem/ambo/et vterq;.

Relatiuum substantie diuersitatis est illud/quod diuersa a suo refert antecedēte/ vt doctorum alius legit/alius scribit.

Sunt autem relatiua substantie diuersitatis quattuor/alius/aliter/reliquis. ꝛc.

Relatiuū accidētis est illud quod antecedens adiectiuum refert/ vt ego sum albus/qualis es tu. Sunt autem relatiua accidentis decem/vt patet in his versibus.

Quot qualis quantus quotuplex quotus atq; quoteni. Et quotuplus cuius cuias his iunge quotennis.

Qualis. Qualis est relatiuum accidentis qualitatiuum: qz qualitatē significat: cui respōdēt nomina adiectiua eandē qualitatem significantia: vt iustus qualis Cesar. Ad hanc speciem reducitur cuiusmodi.

Quantus. ¶ Quantus est relatiuum quantitatiuum: qz quantitatem significat: cui respondēt noia adiectiua eandē quantitatē significantia: vt sum longus quantus tu.

Quot. ¶ Quot est relatiuum numerale absolutū: qz quantitatem discretam numeralē absolutam significat: cui respondent nomina numeralia cardinalia: vt natus sum annos sedecim / quot tu.

Quotus. Quoteni. ¶ Quotus est relatiuum ordinale: qz quātitatem discretā ordinalē significat: cui respondent noia ordinalia: vt primus sum in classe mea: quotus tu in tua. ¶ Quoteni est relatiuum diuisiuū siue dispartitiuum: qz quātitatē in pares numeros diuisiuam significat: cui respondent noia diuisiua siue dispartitiua: vt unus bini / quoteni vos.

Quotennis. ¶ Quotennis est relatiuum annale: qz quantitatē discretam annorū significat: cui respondent nomina numeralia: vel ex numeralibus et anno cōposita: vt sum decennis vel decem annorum: quotennis tu.

Quotuplus. ¶ Quotuplus est relatiuum ponderale: qz quantitatē discretā ponderis vel mensure significat: cui respondent nomina ponderalia: vt Egyptus reddit triticum centuplum / quotuplum non reddit Italia.

Quotuplex. ¶ Quotuplex est relatiuū diuisiuum seu multiplicatiuū forme: qz diuisionē seu multiplicationem forme significat: cui respondent nomina multiplicitatem significantia: vt habeo duplicem vestem / quotuplicem tu non habes.

Cuius. ¶ Cuius est relatiuum possessiuum: qz possessorem significat: cui respōdent nomina: vel pronomina possessiua: vel gtiua propriorum ḡuis substantiuorū: vt hic equus est patrius / vel patris cuius est frenum.

Cuias. ¶ Cuias est relatiuū patriū seu gentile: qz gentem vel patriam significat: cui respōdent nomina gentis seu patrie: vt sum anglicus: cuias es tu.

¶ Relatiua que incipiūt a c / vl a q / trib⁹ modis ponūtur. Relative: vt ego sum alb⁹ qualis es tu: noui cuiusmodi homo es: sum magnus quantus es tu. Romanus cuias es tu. Interrogative: vt qualis es tu: quāt⁹ es tu: quotū annū agis: quot nūmos habes: Infinite: vt nescio quantus sis / cuias sis / aut cuia filia sit hec puella.

¶ Relatiua que incipiunt a t / tribus modis acciptunt. Relative copula mediante / vt ego sum magn⁹ et tantus est Plato. habeo mitos discipulos: et tot habet Sacrates. Redditiue hoc est loco antecedētis: vt ego sum talis q tātus: qualis q quātus est este. Infinite: qñ sequitur cōiunctio q vel vt: vt ego sum talis et tātus: vt non egeam opera tua. Ego cupio talis esse: vt videar felix. Hoc etiā modo sumuntur istiusmodi / eiusmodi / illiusmodi.

Relatiua in cunq. ¶ Reperiuntur alia relatiua geminata / vel assumentia sibi cunq: vt quotquot / quotcūq: qualisqualis: qualiscūq: quātusquāt⁹: quātuscūq: cuiascuias: cuiascunq. Quis etiam geminatur: vt quisquis: et qui assumit sibi cunq. vt quicūq: q ꝓprie posita vi habent ipsius relatiui simul cum antecedente distributiuo: vt ḋsquis vel quicunq legit discit. i. omnis qui legit discit. Ponūtur etiā aliqñ pro ipso relatiuo nñ: vt deus ois quecūq voluit fecit: pro que voluit. Et pro distributiuo nñ: vt ego diligo quēcūq hominē. i. omnem hominē. Ponuntur etiam infinite. Vergi. Quicquid erit superanda omnis fortuna ferenda est.

¶ Dictiones geminate eque significant / ac si assumerēt sibi cunq: vt quisquis. i. quicunq: vbiubi. i. vbicunq: vtut. i. vtcunq.

Itidem quedā aduerbia aliqñ sumūtur relatiue / interrogatiue / et infinite: vt vbi / vnde / quo / qua / quum / qñ quousq: de qb⁹ exempla. sunt facillima inuēnu. Preterea ablativum antecedentis nōnunq sumuntur relatiue vt fui apud forum: et ibi fuit sum deorum mihi quesitus es. Sic etiam fit de reliquis.

¶ Nominum accidunt sex. Species / genus / numerus / figura / persona / et casus.

Species est qua cognoscitur primitiuum a derivativo.

Species. ¶Species est duplex. Primitiua et derivatiua.

Primitiua species est cum dictio a nullo alio deriuatur: vt Roma Mons.

Derivatiua est cum dictio ab alio deriuatur: vt Romanus/montanus.

Vbi notandū est vt quoties res verbi precedit rem nole/nomen deriuatur a verbo: vt a scribo scriba. vbi autem eduerso fit vbi deficit a nolo: vt ab armis armo/as.

Deriuatiuorū species. ¶Deriuatiuorū species sunt decem/scz patronymicū/possessiuum/cōparatiuū/superlatiuū/diminutiuū/verbale/participiale/aduerbiale/paronymū/et denominatiuum.

Patronymicū Patronymicū est quod signifer a patrum deriuatur noibus fin greca formā: et significat cū gtō primitiui filium vel nepotem/filiā vel neptē: vt Eacides filius vel nepos Eaci. Sed multa ab alijs formantur/abusiue tamen: vt infra dicetur.

Possessiuum. Possessiuum est quod cum gtō principali significat aliquid ex ijs que possidentur: vt regia domus. i. domus regis.

Comparatiuū Comparatiuum est quod cum intellectu positui: vel cū alio participe sensus magis aduerbium significat. vt fortior. i. magis fortis.

Superlatiuū. Superlatiuū est quod ad plures sui generis cōparatum superponitur olbus vel p se prolatum intellectum habet positiui cum valde aduerbio.

Diminutiuum. Diminutiuum est qō diminutionē sui primitiui absolute demōstrat. vt rex regulus.

Uerbale. Uerbale est quod a verbo deriuatur. vt ab exulo exul.

Participiale. Participiale est quod a participio nascitur. vt a lectus lectilectio.

Aduerbiale. Aduerbiale est quod ab aduerbio deriuatur. vt a eras crastinus.

Paronymum. Paronymū est quod ab alio quodam trahitur et nihil memoratis supra significat. vt ab equus eques.

Denominatiuum Denominatiuum est quod a primitiui voce nō aliqua speciali significatione sic appellatur. Ita omnis dictio casualis a quacunq; dictione deriuetur potest dici denominatiuum. Genus est vel videtur esse discretio sexus.

Genus. ¶Generanominū sunt septem. scz masculinum. femininum. neutrum commune duorum. commune trium. dubium et epicenum.

Masculinum est cui preponitur articulare hic. vt hic Cesar.

Femininum est cui preponitur articulare hec. vt hec Julia.

Neutrum est cui preponitur articulare hoc. vt hoc animal.

Cōmune duorū est cui preponuntur articularia copulata hic et hec. vt hic et hec hō.

Commune trium est cui preponūtur articularia copulata hic et hec et hoc. vt hic et hec et hoc felix.

Dubium vel incertum genus est qui sub distinctione preponitur articularia hic vel hec. vt hic vel hec dies.

Promiscuum vel epicenum genus est quod sub vna voce et vno articulo cōprehēdit animata vtriusq; sexus. vt hic passer/hec aquila.

Numerus. ¶Numerus est accidens dictionis quo fit discretio quantitatis.

¶Numerus est duplex. Singularis et pluralis.

Singularis numerus est quantitas qua dictio vnitatem significat/vt homo.

Pluralis numerus est quantitas qua dictio multitudinē significat: vt homines.

Figura. ¶Figura est dictionum simplicium cōpositarū vel decompositarū discrimen.

¶Figura est triplex. Simplex/composita/et decomposita.

Simplex figura est quando dictio cum alio non componitur. vt animus.

Compositio. Cōposita est cū dictio a duobus vel pluribus fiat. vt magnanimus / inexpugnabilis.

Decomposita figura est cū dictio a cōposita dictione deriuetur. vt magnanimitas.

¶Nomina et reliquę partes orationis cōponūntur quattuor modis. Primo mō ex duobus integris. vt suburbanus. Secūdo modo ex duobus cotruptis. vt efficax munifex. Tertio modo/ex integro et cotrupto. vt ineptus insulsus. Quarto modo ex cotrupto et integro. vt nugigerulus. Aliq; ex cōplurib⁹. vt ipugnabilis, imperterritus.

¶In cōpositis ex duobus rectis ambo nti declinantur. vt hec respublica. huius respublice. Alteruter autem viginti vnus. viginti duo. viginti tres. et pro opinione quorūdam/etiam Leoparchus secundum postremum rectū variatur. vt alteruter/tra/trū. alterutrius. alterutri. viginti vnus/a/um. viginti vnius. &c. In vsurpatione huius nominis viginti vnus/si substantiuū precedat/tunc debet pluraliter sumi. vt habeo denarios viginti vnū/sin postponatur debet singulariter sumi. vt habeo viginti vnum

angl's farcell. vt hec sarcina. .f. declinatiõis. qui domi gla: diatores docet. vt hic lanista. Baptista.

Hæc petit a primæ dant hic finita perista. A primæ.

qui vel que aliquod poema facit. vt hic poeta/vt tes. a blasyng sterre. cometa. vel tes. the pope. vt hic papa. pastor mercatorũ in mari. pirata. declinationis.

A vel ab es græco: signans tantumq; virilem

a cuccolde. currnca. mare Hadriaticũ. hec Hadria sigt oppidũ ppe Ferrariam. nũc demersum. Fuit etiam Hadria Colonia Romanorũ a q Hadrian⁹ imperator.

Sexum nomen in a, mare hic Hadria, sed secus hæc dat.

¶ Annotatio.

¶ Exaggerat idẽ cœcus multa nota in a esse masculini gñis: vt pirata/trapezita/holophanto: cum aliis numero octo et viginti. Quum non solum ea/sed etiam alia de quibus nihil meminit. vt papa/collega. ꝛc. que solum masculinum sexum signt/et in distichõ nostro eorum genus satis luculenter cognoscitur. Quedam etiam ex tis signunt de se femineum: vt a Poeta/poetria. Citharista/Citharistria. Prophetа/Prophetissa. cum aliis.

¶ Exceptiuncula.

Solus Despauterius negat esse neutrum. Polẽta est gen⁹ esculẽti ex farina et aqua mixtum: angl. water grewell.

Vult primi flexus nunc hæc/nunc hocq; polenta.

¶ De terminatis in a neutrius generis.

dogmata sunt vniuscuiusq; secte secreta. vt hoc dogma/tis. et sõm Quidã indeclinabilia. hebrei dimittas vocãt punticiluerũ. tis p angelos cũ omega scribit. est cibus celestis. est cibus celestis. ministratus. A tertiæ declinationis,

A ternæ neutrum: non flexa vt Mammonæ Manna.

¶ Exceptiuncula.

Pascha hebreũ latine sigt transitũ: q; Christus trãsiuit a morte ad vitã. angl. Easter. dicũtur ab arceo quia arcẽt hostes/sunt tela quib⁹ munimur. dicũt etiã instrumẽta olim artũ. wepẽs/or toles. vt i pali hec arma/orũ. ab extãdo ꝛ emittendo dicũtur vitalia. vt iecur cor/pulmo. exta/orum. sunt quedam intestina a graciliora. siue arterie p latera descendentes. Ita/orum.

Pascha: at in a tantum plurali dicito neutra.

¶ Pascha prime declinationis: ꝛ femini gñis: quidam male sentiũt: alie tertie declinationis/et neutrius generis asserunt. Sed (Augustino teste) nomen hebreum est indeclinabile. In quo maxime errauit secus.

vt hoc Epigrãma/atis: vel hoc Epigrãmatũ/ti. hoc dogma/atis. et tum/ti.

A græcum ternæ quandoq; dat umq; secundæ.

¶ De terminatis in a communis generis duorum.

agros colẽs. a hubsãde mã or woman. a Rome ronner. a man sleer. a wapyngge seruiente. a greyan. graugena. Perfuga' que ad hostes pfugit.

vt hic et hec agricola. perfuga. romipeta. homicida. pedissequa.

Ducta colo/ fugio/peto/ cędo/ gigno/ sequorve

Conuene
q̃ ex vnō q̃ ex diuer
lōginquo sis gentibus.
loco in aliū in vna mes qui vel que seruus ex an
venit.ang. nia conue currum re cilla domi
a straūger. nerunt. git.angl. verno tem
Aduena. conuena. .i.gentile. a ghest. a carter. pore natus.

Et venio/ patrium/ conuiua/ aurigaq;/ verna.

¶ Nomen patrium est communis duorum: vt hic et hec Israelita/ Moabita/ Tur
ca/ Scyta/ Geta/ Sarmata.

puer quē Iup quinis Christi Centaurus ex
piter ex nube nus a ꝟbo. i. filio nube genitus
formauit. dei regeneratus. filius Ixionis.
Nimigena. Uerbigena. Nubigena.

Dant hic & hæc. sed nix verbum nubes fata mas sūt.

¶ De genere terminatorum in e.

dicitur latine Quinquages
dicitur Aphri mus: q; ille dies est a resur
ca tertia pars rectione Quinquagesimus.
the see. mundi. anglice. wytsonntyde.
vt hoc mare/is. vt hec Lybie/es. hec Penthecoste/es.

E latinum Elatium petit hoc, sed barbara græca dabunt hæc/

Nota scientiarū apud grecos in e: apud nos in a esse
.i. latinum. runtur: vt hec Grammatica/ab hec grammatica ces.

Hęc latium a dat ab e quæcunq; scientia græco.

metus incussiones vbs Peloponnesi
per verba aut signa. quam Persius extruxit.
vt in plāli he mime/arum. he Meene/arum.

Flexa per e tantum plurali fœminei sunt.

Tempe nemus amenissimum in Thessalia. a wall.

Plurali dant hæc Tempe & cete inuariata.

Thebe. Thebes. Thebarum.

Hęc Theba, hæc Thebe, plurali hæc flectito Thebæ.

¶ Thebe vrbs multiplex: vna in Egypto/ alia in Boetia/ alia in Thessalia/ alia in
Italia/ alia in Aphrica cantatissima: tamen in Boetia a Cadmo condita.

¶ De genere terminatorum in i.

herba cuius semen tan
tam acrimoniam habet arbor; lachryme
Sinapi: mu vt lachrimas excutiat. ang. gumme. of this maner. of such maner,
starde sede. vt hoc sinapi. hoc gummi. vt hu:smodi. illiusmodi.

I singulari I dabit inflexum hoc, genus omne orta a genitiuis.

putamē nuc; vtilis sine fru
multius precij. dicitur etiā p eo galis. anglice.
indecli nabile. placēs. quod est nihil. theyfty.

addi pōt māci Binis sic nihili cordi nauci quoq; frugi.
.i. sine mācipi
dicuntur filij: q; vt ait Dōn.
liberalitate a parentibus
regendi sunt. lattes wyndowes:
vt in plāli hi liberi/orum. hi cancelli/orum.

I plurali, Mascula plurali tantum deflexa per i sunt.

¶De genere terminatorum in o.

manlynes/or force. derkenes.
vt hic sermo/onis. hec fortitudo/inis. hec caligo/caliginis.

Hic dabit o, tamen hæc do/go: quæ inis in genito dant. O, do, go.

filius veneris. hec cupido pro cupiditate
deus amoris. sumit. ꝯ cupido est gra-
cecus depingitur. uior ꝯ cupiditas.

Flecte Cupido per hic quando est deus: secus hæc dat.

¶Cespitat idem dicendo Cupido esse dubij generis.

instrumentum quo vtimur
ad extrahenda vasa castratus
lapsa in fluuios. an- a dagger. a mattock. a geldynge.
an odre. glice a dragger. vt pugio/onis. ligo/onis. spado/onis.

Hic ordo/harpago: & quod in o genitum facit onis,

& tã depi-
scib⁹ q̃ po- similis pene l/interponitur
mis ꝯ de inflictio quã Epẽthesin metri
anima- alteri inuisti. gratiam/idem quod
vt hec lectio. libus. vt pes ꝓ pede. metus.

Hæc verbale in io/caro/ talio/ religioq;. Verbale in io

the ase of the dyes or the ꝓ conunctione/et inde
a perle. ase poynt in the tables. communio.

Vnio pro lapide aut puncto dabit hic, secus hæc dat.

a mã/or
a womã. no body. a mayde. a these.

Hic simul hæc dat homo/nemo/cum virgine/latro. O cõe duo-
a pounde in weyght rum.
or of money. redy/or latine fal-
indeclinabile. sus dicitur. O neutrũ.

Pondo dat hoc: tria dant præsto pseudo inuariata.

¶Annotatio.

¶Insanit idẽ cer⁹ absolute dicẽdo/omne ꝙ in o terminatũ posse fieri nomẽ masculi ꝯ tertie declinationis: vt a comedo/is: comedo/onis. A cachinno/as: cachinno/onis: quum nusq̃ legitur ab audio/is: audio/onis: nec a lego/is: lego/onis. et huiusmodi meruleat verbosissimus/quatuordecim in o esse masculini ꝯ: vt cerdo/onis do/vdo. ꝛc. que vel monosticho nostro satis cognoscantur.

¶De terminatis in u/l/t/c.

Affraniꝰ antiquꝰ poeta ꝗcꝗd loquimur sal mesũ ẽ. s. apud antiquos.
hony. a horne. a heed. mylke.
vt hoc mel. hoc cornu. hoc caput. hoc lac.

Hoc l & u/ t/c sal nunc hic: hoc dedit olim, L. V. T. C

¶Exceptiones.

halec est quoq̃ cõdimẽ- ex visceribus piscis
a herynge. tum piscium. angl. galentyne.

Hæc dat & hoc halec signans piscem atq; liquamen.

magistratus. ¶Mugil vel mugilis est genus piscis
a horse apũ Romanos. capitosi qui omnium piscium squamis
the son. combe. pinguissimus. intectionis pr̃ velocissimus est.

Sol/ strigil/ & consul/ mugil/ tu mascula dices. Ol, Il, Vl,

¶ Somniat idē hoc nomē cōsul esse cōmunis gēris duorū. p eo vel ea q̄ cōsulit. Qui absurdi⁹ ꝯ dicere: mulierem consulē cū nusq̄ legit. melier in cenatu interesse: aut repub. cōsuluisse. Nisi illud quod Salustius in Ciceronē contumelioſe inuectus est dicens. Tu cū Terentiana cōsulis. Id quod vel semicecus facile videat saris mordaci ledora tā nec⁹ sine sanna dictum.

q̄ vel pre alt=			he/or she
iesaltat in	a chā=	a watch mā	that is ba=
p duorū.	dignitate.	pyon.	or woman.	nyshed.

Sunt commune duum præsel / pugil & vigil / exul.

or qui nullius est preciꝭ.

vt hic hec hoc nequam indeclinabile.

Em. Tantundem petit hoc, tria nequam non variatum,

a fewe/or one/or. ij.

somany. howmany. vt aliquot. vt plaſi nō hi the ꝭ hec tot/quot.

Tot/ quot/cum natis plurali omnis neq; flexa.

¶ De terminatis in an/& in.

idem quod sol.

sīgt etiam nomē gigantis.

vt his Titan. hic delphin. Salamin nomen vrbis est feminei.

An, In. An dabit hic simul in semper græcum est quoq; nomen.

¶ De terminatis in n.

		canens	a trum=
lyght.	a mare	in Tibia.	peter idem.
vt lumen.	mayde.	vt Tibicen. Liricen. Tubicen.	

En. En petit hoc, syren dabit hæc: dant hic cano nata.

	est morbus		
	qui a wento		the rays
	incipiēs to=	a combe/a	nes of
idē qō	tū corp⁹ sca=	plerse/a we god of	the
splen.	bie inficit. a wodcock. a splen.	uers sley.	mary age.	vache.

Atq; lyen/lychen/atagen / splen/peeten / hymen/ren.

a blast of wynde. Tuall velamen/Zoutis sacerdos erat vtlatis.

Spiritus hoc flamen: Iouis hic flamenq; sacerdos.

¶ De terminatis in on.

mons Boeotie muſis sacer

vt hic helicon. epytheton.

On. On petit hic ternæ; dant hoc sed græca secundæ.

principalis vrbs			est figu=
in Caldea.	regio q̄ oppidū.		ra vel ef=
vt hec Babilon.	hec Sydon.	clothe of raynes.	figies.

Vrbs dabit hæc vel in on ternæ: sic sindon & Icon

instrumentum musicum quod pulsatur plectro/ vel calamo. hic Barbitus/hec Barbitos/hoc Barbitum.

Barbiton hic/vel in us, sed os hæc dic, um dabit hoc q̄.

¶ Halcyon/onis:et Halcione/es:auis. Idem Halcedo dr:quasi algedo quod frigidis temporibus in mari pariat.i.in medio hyemis. Ferunt hanc auem paulo maiorem Passere/pennis purpureis/candidis admixtis.

Halcyon/halcyone hæc.dubij tamen halcyonis sit.

¶ De terminatis in ar.

probrie stella Ueneris dicitur/
et ponitur pro splendore
cuiusq; rei.

		euen/or lyke.	byfferent/or olde.
vt hoc iubar.	sigt simile.	vt compar.	disper.

Ar petit hoc.lar hic.par mobile nata trium dic. Ar.

¶ Lar et idem Genius/deus domesticus/cui focus sacer erat isdem et penates:et q̃ priuati dij sunt:sumitur ipsa vocabula pro ipsis domib⁹.Horati⁹.Qui patrium nunc dom at fundũq; laremq;.Martial⁹ O mihi curarũ precium non vile mearũ Flacce/ Antinoe et spes et alumne lare.Salu.Nobis paruũ larẽ esse.Errat idem q̃ dicit lar raro masculinum.Nar substantiuum est neutrius gñis:et significat copulam aliq̃rũ rerum.et par columbarum.

cantus cum	quedam		
prima luce.	herba.	vinariũ .s.eũh.	

Lucar auis baccar petit hæc:vas bacchar at hoc dat.

¶ De terminatis in er/masculini & neutrius.

		est materia pa=	morbus
		uimẽtorũ q̃ edi=	sibula in humeris	corrodens
		ficiorũ dirupto=	aut armilla qua	angl'sa
Schylde.	a tourneyer/	rũ.angl'rub=	vestes nectuntur.	canker.
vt hic puer.	or a waye.	bell/or grauell.	strache.	cancris.

Er dabit hic,sed iter/ruder hoc spinter/quoq; cancer. Er.

¶ Infert idem antiquum vener pro veneret iter maudittum huic seculo pro aue. Caspinus infert rudus deris.

nã cãcer cs.	legitur et hoc			
cri est mascu=	vesperre et hec			
lini et piscis	vespera.the euen			
et signum.	sterre/or euẽ			
a crabbe.	tyde.	vt vesper.	vesperus.	hoc vesperum/ri.

Ternæ sic vesper.dabit hic eris/hocq; secundę um.

		de oppidis			
tumor in dorso	ruina et de		est genus	herba q̃ silex	
vl alia pte cor=	populato.		legu=	c⁹ crudãs	
por.legi q̃ gyb=	a deed body		mi= genus	culmo la=	
b⁹ apud Juuena.	hoc cadauer/eris.	gynger.	popy. nis.	herbe.	serpitij.
vt hoc gybber.	declinationis.	vt zizyber.	paper cicer.	siler.	laser.

Imber/ uer ternæ/ & terræ fœtus retinent hoc. Ber.uer.

¶ Mater et mulier quia ad sexum femineum pertinent/dictum est superius.

est agmen aquarum	qui et cucumis dicit		
largus ex ymbribus	fructus qui laurior		
effusum nubibus.	ventre crescit.	dicitur et pulvis.	
a shoure of rayne.	a gourde.	duste/or poudre.	

Imber/ cum cucumer/ sic puluer mascula dices.

¶ De terminatis in in er/communis duorum.

Virgil. Pauperis ⁊ tugurij ꝯgestũ cespite culmen. poore — that gothe out of kynde. — fecundus. abundans.

Hoc huber mãma mulierꝭ anglice. a pappe/a tete/or breste. etiã hubertas.

Hic dat & hæc pauper/sic puber/degener/huber.

¶ Puber qui ⁊ pubes dicitur est mas quattuordecim annorum/ad generãndum aptus: vel femina ad concipiendum apta. Dicitur etiam lanugo circa genitalia. Errat idem dicendo hec adiectiua esse trium generum: cũ nusq̃ legũtur cum neutris inuenta/nisi in obliquis.

vt terere ælo. hubere solo.

Quæ tamen obliquis neutris sunt iuncta aliquando.

¶ De nominibus trium generum.

sigt idẽ quod tumudũ. Teren. Caput est tuber colaphis. qñ est adiectiuũ.

blacke. — vtriger. — wretched. — miser.

Adiectiua per r sunt masculà, tuber & omnis.

Hoc tuber longum tumor est/fungi speciesve.

Est arbor tuber hæc breuis. hic Lybicum quoq; pomum.

¶ Tuber pore/pduct. neutri⁹ gñis/est fungi spẽs. Juuen. satyra. v. Fumat aper post hũc radũtur tubera si ver. Tũc erit. tũ. Methaphorice. Tuber dicitur tumor rotũdus in quocunq; corpore. Tuber vero priori cor. est arbor Lybica: feminini generis. Et masculini generis est pomũ eiusdẽ arboris. author est Ninitita. Martia. in Xenijs. Lecta suburbanis mittũt a pyrana ramis. Et verne tuberes q̃d tibi cum Lybicis/pro pomo. Sueto. in Domitiano. Oblatos tuberes seruari iussit in crastinum.

Hæc vario recto flectes. hic er, hæc is, & hoc e.

celebris ꝺr/q̃ in ore olim veristur ⁊ hoc passiue tã ad rem q̃ personam famose. — pugna pedestris. vpon fote. — pugna equestris. vpon horsbacke.

of the felde. — swyfte.

Campester/volucer/celeberq;/pedester/equester.

nũc acutũ/nũc asperum/nunc fortẽ/nunc velocem/nunc vehemẽtem/nunc diligentem/nunc seuerũ. — nuncletum/nunc celerem significat.

of the wood. — holsome.

Acer/ — sic alacer/ — sylvester/iunge saluber

of the fenne countre. — medium est inter duo repugnantia.

Adde palustер eis/necnon celer: atq; sequester.

¶ Sequester/sequestri. substantiuum: significat eum apud quem plures eandem rẽ de qua controuersia est: deposuerunt. Inuenitur quoq; sequester/tra/trum. Virgilius Et pace sequestra dixit: significans inducias: que medie sunt in bellum preteritum & futurum.

declinationis. — declinationis.

Inter dubiꝭ est de quo superius dicitur.

Quod ternæ raro est/quum sit plerumq; secundæ vt hic et hec campestris/et hoc campestre.

Interdum solum flectes hic & hæc is/& hoc e.

¶ De terminatis in ir.

volas mas nus. the palme of the hãde. fyre.

civitas hyspanie opulentissima in Gaddib⁹: qõ olim alij Tarteſſum appellabãt. Cuius femineum eſt natura. figurate neutrum.

Sal. li. hiſtor. Tarteſſus civitatẽ quã nunc nomie gaddir habent.

a man. vt hic vir/viri.

Ir primi generis, ir/ pyr/ martyr grece/teſtis latine.

Gaddir tamen hoc dant, Ir.

Hic ſimul hæc martyr nomen græcum retinebit,

De terminatis in or.

Senatores patres conſcripti dicti apõ Romanos. an alder man. vt hic Senator.

qui agit. hic actor.

ador genus frumenti. cãdidiſſimũ. a herte. marble.

the eſsme ſce.

De terminatꝫ in or.

Nomen in or petit hic/ador hoc cor marmor & æquor,

Or.

hic et hec fortior

hic et hec doctior.

Tñ reperitur communis duorum.

Comparatiuus in or hic & hæc dat mas ſenior ſit,

hic author grecum. i. factor/vel factrix.

hic et hec author: qui vel que princeps eſt vel primum inducit populum ad pacem/ vel bellum.

Vror/ſoror/ ſuperꝰ dicta feminea ſunt.

Hic dat & hæc author. memor omne. dat hæc tamẽ arbor.

Ouiñ. Sponſor conjugi/ſtat dea picta ſui. Mathens. Virgo intercessor noſtra fer ante deum.

hic et hec Rhetor: qui vel que Rhetoricam docet.

pauca in ſor/et torcrescit femineꝰ in trix. niſi tontrix/et autrix.

Aug. Authrix peccati eius: autrix meriti VERBA.

Hic dat & hæc tor ſor: quod non dat fœmineum trix.

Annotatio.

Titubat idẽ cecꝰ mẽtiẽdo author grecũ cũ b/adiectiuũ eſſe/ quũ ſit ſubſtantiuum cõmunis duorũ: idẽ qõ factor/ aut factrix. Et auctor cũ c/ab augeo maſculini gẽris et creat autrix. Juno Virgiliana dicit. author ego audiendi. Item. Ouidius faſtorum quarto. Optima tu ꝓpriſ nominis author eris. Sed in illo virgiliana forte deceptꝰ eſt. Li. iij. Italiã peteſt fatis authoribus eſto. Vbi male cenſet: authoribus adiectiuum/ quum ſit ſubſtantiuum per appoſitionem figuram coniunctim.

of dyuers coloure.

vnſemely.

iij. bodyes. vt hic hec hoc corpor.

hic hec hoc diſcolor.

hic hec hoc indecor. i. inornatus

Sunt commune trium corpus, color, & decor vetat.

brymſtone. vt ſulphur/uris.

purgamentum farine braune.

angliſſull. saturatus/a/um. satura. i. femi. et saturũ in neu.

Hoc petit ur. furfur mas ſemper: ſic fatur eſto.

Reperitur in Euangelio Joãnis. Multꝰ murmur erat de eo in turba nõ eſt imitãdũ. Plautus in anularia maſculinũ protulit gutturẽ. Tuſtur eſt dubij/ de quo ſuperius in precepto de dubio genere. Aurur/ civitas tam maſculini/ quã neutrius generis.

homo. Aſturia civitate de hiſpanie.

a turtle doue/ or turbut.

a gryfe.

cuiꝰ femineũ Aſturica. ca.

Turtur auis piſcis petit hic/ſic vultus & astur.

quisquis ex augurio rem futuram cognoscit. a lotheseyer/or a wysard.

quisq; de Liguria. patria.

a theefe. tame/or meke.

Hic dat & hæc augur/ ligur/ & fur/sed cicur omne

¶Annotatio.

¶Decipit hic cec⁹ antiquitatis auctator/precipitando hec nola guttur/et murmur esse masculini gnis. Neq; pudet eudem vanitoq; prorsus precipere hec nola ligur/ latur/tur/et augur per tria genera flecti. Quum latur solum masculini generis reperitur.et cetera in neutro gne nusq; leguntur.

¶De terminatis in as.

amor sine cultus/quem exhibem⁹ deo parentibus siue bene meritis. vt hec pietas.

a posside/a halfpeny. assis.

a man. masculi⁹

venti septentrionales. vt hic boreas/cecias.

As. As petit hæc. tamen hic as: mas/sic nomina primæ.

hic abbas/atis pater or: prius dicitur: signat seruum virilem. Etiam abas abātis. ppriū.

Cicero ad Atticū dicit li. viii.

a grauni. vt gigas gigātis.

an elephant. elephas/antis.

a dyamonde. lapis idomitis.

Ja quo ijuria est ad iter.

Adamas/antis.

Arpinas neutro genere. vt hic hec hoc arpinas/atis.

Et quæ dant antis ternæ: gentile dat omne

¶Hec nomina nostras/vestras/et cuias: non solum patriam/gentem nationemq; significant: sed etiam sectam/partemve.

vt hic et hec et hoc nostras. et hoc nostrate.

Sic nostras/vestras/cuias/quondamq; per hoc e.

¶Olim dicebant hic et hec arpinas/et hoc arpinate/nunc autē hic et hec et hoc arpinas: sic et nostras/cuiatis. ꝛc. In plurali res/vel tia. Cicero ad Cetilium. Non solum hec oratoria/sed etiam verba nostratia.

idem quod nugax/nugator qui vana loquitur.

Omne petit nugas. inflexa hoc fasq; nefasq;

¶De terminatis in es.

bellicū instrumentū ad triumphandos. hostes. masculus

circulus ereus q̄ in collo equi in publico stantiū ponitur.

baculus qui aucupum retia sustentant.

Es. Es dabit hæc. tamen hic aries/sic cirtites/ anies.

ira quecū cretēsis virtū. her. & femi. bā auelit. est cretēsa. gn̄ ti.

alimētū cuiuscū: que de numo.

locus pro fūd⁹ i quo cuncta s. dēs agrū ab agro.

terminus via q; cuncta duc: quo edulia coquunt. angi. a caudron.

Cæspes cres fomes gurges limesq; lebesq;

fascicul⁹ spicatus. ramus vt myddaye. vt meridies.

tis. a vyne sheffe.

fide iussor pecunie quā alii debet.

muris dos muro ex qua cuncta materia. a wall.

Mata dies, merges/palmes/ pes/ præs/ paries q;.

a horse man of Rome. a hãme. eques roman⁹. a stocke. a pathe way.

militis mercede conductus q̃ ab imperatoris latere non discedit/et appellitor dicitur.

zelotes/vehemens amator significat virilem serum. Argestes. Apeliotes. ventorũ nomina. Pyrites/ophites/lapillorũ nomina.

Et poples/ramex/ stipes / tramesq;/satelles,

etiã est ram⁹ olive decerpt⁹ cum fructu. a carpet. maleus. a magot. a mall.

dleuissime omnium armatus est. miles.

porcus non castratus est. a hore bygge.

Atq; tapes/termes/tudes/& veles/quoq; verres.

¶ Termes est vermicul⁹ exedẽs carnẽ: etiã sumitur pro limite agrorũ. Uerres est p rium viri contra quem scripsit Cicero. Et verres est aper domesticus.

filius vel nepos Priami regis vt hic Priamides.

lapis ferrum attrahens. anglice an Adamound stone. vt magnes/etis.

vt Prophetes de quo prius. Boetes sydus celeste.

Dat patronymicum lapis hic: sic græca per esq;

brasse.

virus ex equarum iguine defluẽs quo tpe feruntur in amoris feruorẽ.

eu'll maner. malus mos.

Aes æris petit hoc/iunge hyppomanes caoethes.

Es neutrũ.

quasi plen⁹ locorũ q̃ multa loca possidet. ang. ryche. testis locuples. .i. fide dign⁹.

a fando q̃st fates Poete dicuntur et p phete.

swyfte. velox.

qui aliquem se maiorem sequendo comitat. a folower. a heyre.

Dant hic & hæc locuples / vates / præpes / comes / heres,

Es cõe.

a soldyer/ or a man of warre.

an horse man

one eyed. ryche.

Deus ex homine factus/ siue deus tutelaris.

a sote mã.

ghest. an hoost/or a

Miles / eques/cocles/diues/pedes/ indiges/hospes.

¶ Indiges homo post mortem inter duos relatus siue relata: et (vt cũ vulgo loquar) canonizatus vel canonizata: teste Nebrissensi. Hospes qui suscipit hospitio quemq; et qui suscipitur.

Episcopus q̃ ceteros antecellit.

idem q̃d̃ ppetuus a q̃ ppetim.

sanus. safe and sounde.

qui aliqua populo emit/ conducit. vel a altq̃n. a suerty.

rotundus vt sagitta/ vel telum. rounde.

omne volatile portur etiã pro veloci.

Antistes / perpes / sospes / præs /

vel teres/ales,

indetus/a/ũ. vnquyet/or vneasly.

vnã linguã et alia transferens. an interpretour.

idẽ quod vegetus in corpore tantum hole and sounde.

past hope. extra spem.

longe of tyme. lefte alyue.

Inquies / interpres, veges, expes/atq; superstes

¶ Superstes q̃ ex mortuis quasi solus viuus superstat Ambrosius li. offi. de Noe. Qui ex omnibus solus est superstes. Dicit etiã qui salvos inter viuos vnit. Teré. Quelo.

deos vt sit superstes. Antiqui etiam testes superstites appellarunt. Plautus. Superstitem vtrumq; monui ne inuisti abeant.

	q̃ pro fide publica tradit	preses qui preest in republica. ang. a sherryffe.	vt tripes. iij. foted.
ipetuosus.	ipetu alteri⁹		Quadrupes. iiij. foted.
ab ipetus.	an. a pledge.		Sonipes. supte. vt equus.
hasty.	vt obles.		Sonipes. a sono pedum.

Impes/ & a sedeo/ iungas ijs & Pede nata.

vincula gentis cuius arcturas res custodiuntur.

a payre of stockes/or fetters.

Leguntur etiam mansues. i. mansuetus. Trigenos trium generum. que potius antiquãtur.

a bee .i. femineꝰ.

Compes/apes vel apis generis dicas muliebris.

¶ Aliqui censent compedes carere singulari. Hieronymus tamen in Hieremiaz dicens. Aggregauit compedem meum.

¶ Annotatio de ijs cũ neutris coniunctis.

¶ Salustius. humanum genus inquies atq; indomitum. Lucanus. Imperiumq; comes. Et iuuenalis. Depositum tibi sospes erit Valeriꝰ maximus tñ in soluta oratione dixit. Dues et prepotens nature regnum. Salustius. Inter inquies.

Istorum quædam cum neutris iucta leguntur.

¶ Ouidius. ij. de arte. Addidit ex terno marmore dues opus.
Idem. li. xertio eleg. Post mea mansurum fata superstes opus.
Idem. Os hebes est positeq; mouent vestigia mense.

Singlari tantum numero: pluralia nusq.

¶ Hieronymus in Exodi. Postulabat mulier a vicina sua et ab hospita vasa argentea. Terentius in Andria. Num ille molestę sunt nuptię propter huiusce hospite cõsuetudinem. Sic hospita terra dicitur in qua facile suscipimur.

Authores dicunt hæc hospita sospita crebro.

¶ Statius. li. iij. The. Accipies fessiq; libẽs iterũ hospita pandas/flumina. Virgi. libro tertio. Pauca tibi e multis quo tutior hospita lustres Equora.

Interdum numero plurali neutraq; lecta.

¶ Cicero. in Verrem. Sacerdotes Cereris/atq; illius phani antiste maioris natu. Ouid. iij. metha. Tracteq; comis antista Phebi. Valerius. li. i. Nec dee vetustis ritibꝰ perita deesset antistes. Cicero. li. j. de orato. Vtrum qui sit primꝰ eius artis antistes. Antestes ab antisto. i. excello.

Nunc hæc antistes, nunc hæc antistita lecta.

¶ Vt hi annales/cronycles. hic casses ferarum vincula sine laqueꝰ/hi odores spice/hi manes/secundũ apuleium/sunt animę melioris meriti que i corpore nostro geniꝰ dicuntur corpori renunciantes lemures/cum domos incursionibus infestant larue appellantur.

Es pr̃ma sculini. Flexa per es tantum plurali mascula sunto.

dee gratiarũ.		intestina grasciora et candidiora per que labitur cibus.	mõtes hispanie/ ab obs des sue due insule terre dicium.	in fine Bethice prouincie occidentem versus.
tres fuerunt Aglaia Thalia et Euphrosyne Iouis filia.	organorum fistule. organ pypes.	small gutters.	rytches.	

Es pr̃ fœminini. Hæ charites: cantes/ lactes/ & opes/ feto gades

Ædes in plurali tã
ñ signt quatã do
mus: vt edes mee
tue: edes simili-
ter signt templũ.

ostis vel porte.
q̃ fores aperi
untur. anglice.
gates/or a
doze.

gratie p
beneficio.
habite.
thankes.

ex pmissione dei
partes hereditã-
tis vocantur/in-
de sortilegus.
lottes.

Sortes dicunt
ora uel a deorũ/
siue responsa.

strengthe.

Ædes sacra. a
chyrche.

Aedes/ atq; fores/ grates/ sortes/quoq; vires.

¶ Priscianus sentit dici hic et hec primus singulari: sed tritior vsus authorum hic optimates: et primates: pluraliter tantum approbat.

¶ De terminatis in is.

gladius p-
prie medi-
siue pisc.
a swerde.

Palladius in femi. gne
phisit: et inde assula. an. a
chyp. de masculino gne asser
culus. a borde sawed.
asseris.

an axe tre
of a carte.

a valey.
vt hec vallis.

Hæc petit is, tamen hic acinacis/ assis/ & axis.

minor mõe.
a pathe waye.

the stalke of
a tyrell hyll.
an herbe.

anis genus est
et latine tinnun-
culus dicit ex ac-
cipitrum ge-
nere.

Et callis/ collis/ caulis: iungas quoq; cenchris.

Is.

tempti siue
edium custos.
a chyrche.

genus piscis capitose
qui omnium piscium
squamatorum velo-
cissimus est.

a molendo or
a mylle stone.
a gome to the

reue/or a
warden.

a peyre of
belowes.

a bat/or
a clubbe.

Aedilis/ folis/ fustis/ mugilisq;/ molaris.

the daye
that a mã
is borne.

a spere/or a cyr-
cle/also the
roũde woulde.

a poste.

a fysshe.

Mensis/natalis/ orbis/ postis/quoq; piscis.

Nota superius

idẽ delphin⁹
a delphyn
fysshe.

onus ligatũ
lignẽ vel alterũ
vel ligatura.
a burthen/or
a boundell.

pollis/vel pollen/inis.
est idem in tritico
quod flos in filigine.
the tere of
floure.

a gourde.

blode.

Et delphis/fascis/ cucumis/pollis/quoq; sanguis.

Pollis est flos
cuiuslibet frumen-
ti contusi.

libycus cuius
femineum.
est libyssa.

a stone.

a worme.

a moore mã.

a nayle.

a share of a
plonghe.

a swerde.

Atq; lapis/vermis/libys/ vnguis/vomis/& ensis.

a lener/or
a doze
barre.

a fyre.
blonde.

a shoo

a water
pot.

Aprylle
moneth.

Et vectis/torris/fotularis/aqualis/Aprilis.

¶ Fotularis calcens Hieronym. contra Iuui. Legimus quendam apud Romanos nobilem quam eum amici arguerent/quare vxorem formosam/castam/et diuitem repudiasset/protendisse pedem et dixisse eis. Et hic fotularis quem cernitis videtur vobis nouus et elegans/sed nemo scit preter me/vbi premat.

breed/or a lofe of breed. anheer. assyes. tres asses. octo asses. asses. centum
vt hic panis. crinis. cinis. vt hic tressis. octussis. centussis.

In nis quod finit/iungas & ab esse creata.

¶ De dubijs superius diximus: vt finis/funis/cunis/corbis/anguis/amnis/canalis. et cetera.

Hiero. i Exod. Duos cubitos et dimidiū tenebit. longitudo: et cubitum et semissem latitudo.

De æquiuocis.

Semis semissis pondus mensura ve vult hæc.

vt duos cubitos et semis habet. et inde semiuuus/semisomnus/
duos annos et semis agit. semideus.

Semis dimidium neutrum sit & inuariatum.

Semis.

Atti. Ciceroni. Simul vero semissis homo contra me arma tulit.

Semissis vilem signat/quum mobile constat.

Cassis.

.i. in gtō angl. a salet/or an helmet. cassis in gtō. angl. a nette.

Cassidis hæc cassis galea est, hic reteq; cassis.

¶ Glis glissis terra argillosa. angl (chalke grounde) Glis glitis. est herba rapax tenax. anglice (a burre)

Glis.

Argillam signans vel lappam glis sibi vult hæc

hic glis gliris. anglice (a dormouse)

Sed quando murem signabit/postulat hic glis.

Dis.

deus inferni. hic et hec dis/ditis: idem quod diues.

Hic dis est Pluto: diues tamen est hic & hec dis.

Hi simul he dites plurali hæc ditia flecte.

¶ Is commune duorum.

a wytnes. a fremā of the cytee. pole Italie a samnio colo. a duobus fratribus; genitri. anglice. brotheres chyldren.

Hic dat & hæc testis/ ciuis / samnis / patruelis

viri & vroz cognati. anyalyce/or fybred. florens et as q incipit post adolescentiā circiter xxtiij. annū. a yong plone. hostis publicus inimicus priuatus. a dog/or a bytche. or tm conuiuis socius quasi simul edalis Caius dicat sodales qui eiusdem collegij sunt. anglice. a cōpanyon/or a felowe.

Affinis / iuuenis / canis / hostis / iunge sodalis.

Tricuspis quod habet tres cuspides. anglice. iij. poynted/or. iij. quare. Ouiō. Positoq; tricuspite telo mulcet squas rector pelagi. vt tricuspide telo. a. iij. square darte.

Atq; tricuspis: in obliquis quod iungito neutris.

vt hic & hec omnis & hoc omne.

Adiectiua per is hic & hæc dant/& per e neutrum.

ciuitas Egyptiaca vbi ingentes Pyramides erant: ab Ogdoo rege extructa. vt hec Memphis/tis. trasformacyon/a thynge fourhapen/or chaunged. opus Vergilianū. hec Aeneis: idos. hec methamorphosis.

Barbara in is dant hæc/patronymicum quoq; græcum.

vt perihodos cuilibet rei circuitus Sinhodos generaliter dicta conuocatio. methodos breuis via que cito dicit ad terminum.

a flowre. vt hic flos floris.

a whetstone. a dowue. a tree. nata.

Hic tenet os, tamen hæc cos dos arbos sata hodosq;

Os masculinum. Os fœmi.

insula in egeo patria Apollinis vbi tem Pithiacus Apollinis. Chios.

insula in egeo vbi natus est Apollo. Lesboe.

vbi tem Pithiacus Apollinis. Chios.

carmē heroicum.

ciuitas. Grecie.

Multaq; græca per os, tñ hoc prebent epos argos,

Dico multa q; q̄dā etiā greca masculina sunt logos ysmos cydos Os neutrū

olim elementorum confusio/et rerū initiū secundū hesiodum. anglice a confusyon/or derknes.

suauis cantus vel dulcis modulatio. a melodyous songe.

a mouthe/ or a face.

ab os. a bone

Et chaos/ atq; melos; iungas os oris & ossis.

Os oōe.

q̄ nihil pōt: vt impos voti. i. non habens votū. an. not hauynge.

qui habet vel assecutus est aliquid. hauynge.

a keper.

q̄ vel q̄ sac̄ tractat. a preest/or a nonne. sibilla sacerdos. i. sac̄ or sacri tractās.

Dant hic & hæc impos/ compos/ custosq;/ sacerdos/

amans bonū mundicię. vel dici pōt. politus elegās. ang a clene person.

mucus/vel ca. an oxe/or a cowe.

facit gim in ontis. a kerner at the table.

Bos sic chironomos/ quidam addunt philocalosq;

Glos est parus flos quē margaritā appellāt. cuius grūa glossis. anglice eye bryght.

Glos glotis/est lignū emottuū/quod tenebris relucet. anglice a globerde)

Hec glos for my brothers wyfe/or my syster in lawe.

Hæc glos sit fratris coniunx: hic flos quoq; lignum,

VVs secundæ,

a lorde/or a mayster. vt hic dominus/mi/no.

Vs sit masculinum quod flectit norma secundæ.

papyrus tegmen iunctū: quod nunc pro cherta scripticę ponitur. anglice. paper.

carbasus scōm Probū et Caprū est masculini gnis. a sayle clothe.

a crystall stone.

Hęc dat crystallus, sic carbasus atq; papyrus:

Genera nom VV.

ſi gemma qua
oculorū acies aquarum
recreant q̄ ni= immenſa
hil viridi⁹. an. profun=
an emeraude. ditas.

vocalium cōglutti= est genus li= oculorū acies aquarum
natio. vt æ. œ. oi. ni ſubtiliſſimi. recreant q̄ ni= immenſa
angl. clothe hil viridi⁹. an. profun=
of raynes. a dyſſtaffe an emeraude. ditas.

Diphthongus/ byſſus/ /colus/ atq; ſmaragdus/abyſſus.

genus glan=
dis ꝛ herba que ventilan=
vnguenta= tur grana
ria ꝛ cly= et pur=
ſteris. ganur.

a paſche. the groſide. a clyſter. a fanne. a houſe. qſi inſula eſt.

Aluus/ humus/ balanus/vannus/domus/atq; phaſellus

herba odo=
celeſte fyd⁹ rifera ſi=
q̄ Urſa di. milis frutex. eſt arbuſcula
the pole. wylderneſſe. potius. aromatica. a cluſter.

Phaſellus du= **Arcus & eremus/nardus/coſtus/quoq; botrus.**
biſ ghia. a fyſ=
ſhers bote. maſ= vt ſynodus/vel dos. hyſop⁹ (yſope) hec vimus (an elmē tree)
culi. genus legu= methodus. vel dos. hec thym⁹ (thyme) hec alnus (an aldre tree)
minis.

Et quod gignit hodos/ſic herba vel arbor in uſq;

Vty. Ille malū profundita=
virus ſerpenti= tem maris
bꝰ addidit atrꝫ. ſignificat. the commune
poyſon. the depe ſee. quidam dicūt pelagus. people.

Vis neu. ſecūde **Hoc virus/pelagus: nunc hic nunc hoc dato vulgus.**
Vulgus incer= a melody/or armony.
ti generis. a treſſle. hoc meloꝫ/melus.
vt hic tripus/vel dos. et methodus/vel dos. idem quod os grecum.

Vs veniens ex os græco, genus os retinebit.

Vs ternæ.

Pecus pecoris/fm Vallam ſi de
iſs animalibus/quorū ſunt greges: vt
ouium pecoum. anglice eſtell.
Vis grecum. vt hoc pecus pecoris. an hare. vt hic hec hoc vetus (olde)

Hoc ternæ dabit us lepus hic: vetus eſt genus omne

Pecus pecudis ſi de iſs animalibus
quorū ſunt armenta: vt equoum mu=
loy/voū. angl. beeſtes angl. helthe. bondage/or ſeruyce/
vt hec pecus pecudis. hec ſalus ſalutis. hec ſeruitus/tutis.

Hoc rus ruris. **V genito creſcens/u ſeruans hæc ſibi poſcit.**
the countre.
Hoc crus cruꝛ ſanies et quicunq;
a legge. humor in putredi= vt antipus habens
nē ſylus. mater/ tipodis habens
frankencenſe. or corrupcyon. pedes cōs=
vt hoc thus thuꝛ. hoc pus. a mouſe. ſ. pes. tra nos.

Hoc monoſyllaba dat, tamen hic mus/pus quoq; nata.

dſque de ligurie
a crane. a ſowre patria Italie.

Hic ſimul hæc poſcunt grus/ſus/conſūge liguſq;.

Intercus est morbus inter cutē et carnē: quod hydrops appellatur. the hydropsi.

Interes adiectiuū est oīs ḡnis: et est quicquid est inter carnē et cutem. Sellius. Intercutib⁹ vitijs madētes.

Intercus morbus dabit hoc alias genus omne.

¶ We dubitse: vt paradisus/pharus/arcus/grossus/intybus/phaselus/stamus/platanus/carbasus/cupressus/pampinus: diximus supra.

¶ Vs quartæ.

Isughynge.

vt hic risus/us/ui.

Quartæ nomen in us dabit hic, tamen hæc sibi poscunt.

an yle of a chyriche/a porche/or a halary. a kynrede. a hawde/or an hoste. an house. abiduare antiq̄ q̄ est diuidere: q̄ diuidit mensem. the dayes in the mydes of the moneth.

Portibus/atq; tribus/sic & manus/& domus/Idus/

mater mea vrotis mee socrus/illa rarius illius nurus a doughter i lawe. a moder in lawe. a olde woman. or an olde trotte. hic anus idem quod poder. ang. an ars.

Et nurus/atq; socrus/anus & mulier: secus hic dat.

¶ De equiuocis.

acus tripliciter accipit: est neutrius ḡnis et tertie declinationis p̄ pergamēto grani. anglice. chaffe.

ac⁹ quarte et feminei ḡnis est instrumētū sutorium. anglice. a nedle.

acus sēde declinationis et masculin ḡnis est piscis habens caudam acutissimam. a shrympe.

Hoc dat acus ternæ, quartæ hec dabit, hicq; secundæ

Ficus morbus in podice in morem fici. anglice. the emerodes.

anglice. a frygge/or a frygge tree.

Hic ficus morbus, dabit hæc sed fructus & arbor.

Quum dixi ficos rides quasi barbara verba.
Et dici ficus Ceciliane mbes.
Martialis. Dicemus ficos quas scimus in arbore nasci.
.i. declinationis. Dicemus ficos Ceciliane tuos.

Flexus est (quicquid signat) quarti atq; secundi

Penus sīgt omne esculentū et poculentū quo vesamur homines. angt. all maner of vytayle. penoris in gtō. hic penus. hec penus peni.

Hoc penus est ternæ. penus hic dabit hęcq; secundæ

penus/us/ui. hoc penu. hoc penum/penu.

Hicq; penus quartæ, hoc dabit u simul umq; secundæ

hoc specus/ous. hic specus. hec specus/ci.

hic specus/us/ui. hoc specu. a hoc specū/ci. fossa. an. a dytche/or a caue. et ñ spelūca. Specoris ri rō in vsu non sunt Ceteqn⁹ quoq; ot hec specs reperiri.

Et genus & flexum specus exposcit sibi eundem.

¶ De terminatis in ans/& s/consonante p̄cedēte.

prayse. vtlaus. receyte. fraus. ppriū nomē castelli. Emaus. a beme. vt trabs. raskall people. a chabce, diebs, sois.

Hęc dat nomen in aus, sic s consona præsit,

vocalium cõglutinatio. vt æ. œ. oi.

est genus lini subtilissimi. angl. clothe of raynes.

a dysstaffe

Et gemma qua oculorũ acies recreant q̃ nihil viridi. amplius an emerande.

aquarum immensa profunditas.

Diphthongus/ byssus/ /colus/ atq; smaragdus/abyssus,

genus glandis t herba qua vnguentaria t clysteris.

ventilantur granaria et purganter.

a pasche.the grosde. a clyster. a fanne. a house. qñ insula est.

Aluus/ humus/ balanus/vannus/domus/atq; phaselus

celeste syd9 q̃ Ursa dr. the pole.

herba odorifera silue frutex. est arbuscula wylderneſſe. potius. aromatica.

a cluster.

Phaselus dubij ghis. a fysshers bote. masculi. genus leguminis.

Arcus & eremus/nardus/costus/quoq; botrus.

vt synodus/vel dos. methodus vel dos.

hysop9 (ysope) hec thym9 (thyme)

hec vimus (an elme tree) hec alnus (an aldre tree)

Et quod gignit hodos/sic herba vel arbor in usq;

Vtr. Ille malũ virus serpentis b9 addidit atrũ.

profunditatem maris significat. the depe see.

quidam dicũt pelagus.

the commune people.

Vis neu. secũde Vulgus incerti generis.

Hoc virus/pelagus: nunc hic nunc hoc dato vulgus.

a tresle.

a melody/or armony. hoc melos/melus.

vt hic tripus/vel dos. et methodus/vel dos. idem quod os græcum.

Vs veniens ex os græco, genus os retinebit.

Vs ternæ.

Pecus pecoris/sin Vallam dr de ijs animalibus/quorũ sunt greges: vt ouium pecoum. anglice catell.

vt hoc pecus pecoris. an hare.

vt hic hec hoc vetus (olde)

Vs græcum.

Hoc ternæ dabit us lepus hic: vetus est genus omne

Pecus pecudis dr de ijs animalibus quorũ sunt armenta: vt equorum mulor/bouũ. angl. beestes vt hec pecus pecudis.

angl. helthe. hec salus salutis.

bondage/or seruyce/ hec seruitus/tutis.

Hoc rus ruris. the countre. Hoc crus cruris legge.

V genito crescens/u seruans hæc sibi poscit.

sanies et quicunq; humor in putredine fit/ vel pus. master/ or corrupcyon. hoc pus.

frankencense. vt hoc thus thuris.

a mouse. s. pes.

vt antipus habens tipodas habens pedes contra nos.

Hoc monosyllaba dat. tamen hic mus/pus quoq; nata.

a crane. a sowe

qsquis de ligurie patria Italie.

Hic simul hæc poscunt grus/sus/conjuge liguscq;

Intercus est morbus inter cutē et carnē: quod hydrops appellatur. the hydropsi.

Interea adiectiuū est oīs ḡnis: et est quicquid est inter carnē et cutem. Sellius. Intercutib⁹ vitijs macētes.

Intercus morbus dabit hoc, alias genus omne.

¶ De dubijs: vt paradisus/pharus/arcus/grossus/intybus/phaselus/stamus/platanus/carbasus/cupressus/pampinus: diximus supra.

¶ Vs quartæ.

langhynge.

vt hic risus/us/ui.

Quartæ nomen in us dabit hic, tamen hæc sibi poscunt.

an yle of a cyrche/a porche/or a halary. a kynrede. a hande/or an hoste. an house. ab iduare antiq⁹ est diuidere: qr diuidit mensem. the dayes in the myddes of the moneth.

Portibus/atq; tribus/sic & manus/& domus/Idus/

mater mea vroris mee socrus/illa rarus illius nurus a doughter i lawe. a moder in lawe. a olde woman. or an olde trotte. hic anus idem quod poder. ang. an ars.

Et nurus/atq; socrus/anus & mulier: secus hic dat.

¶ De equiuocis.

acus tripliciter accipit: est neutrius ḡnis et tertie declinationis p pergamēto grani. anglice. chaffe.

ac⁹ quarte et feminei ḡnis est instrumētū sutorium. anglice. a nedle.

acus sēde declinationis et masculin ḡnis est piscis habens eandem acutissimam. a shrympe.

Hoc dat acus ternæ, quartæ hec dabit, hicq; secundæ

Ficus morbus in podice in morem fici. anglice. the emerodes.

anglice. a frygge/or a frygge tree.

Hic ficus morbus, dabit hæc sed fructus & arbor.

Quum dixi ficos rides quasi barbara verba.
Et dixi ficus Ceciliane tibes.
Martialis. Dicemus ficos quas scimus in arbore nasci.
i. declinationis. Dicemus ficos Ceciliane tuos.

Flexus est (quicquid signat) quarti atq; secundi

Penus sīgt omne esculentū et poculentū quo vescamur homines. angl. all maner of vytayle. penoris in ḡtō. hic penus. hec penus pen.

Hoc penus est ternæ. penus hic dabit hęcq; secundæ

penus/us/ui. hoc penu. hoc penum/penu.

Hicq; penus quartæ, hoc dabit u simul umq; secundæ

Hoc specus/ous. hic specus. hec specus/ci.
hic specus/us/ui. hoc specu. a hoc specū/ci. fossa. an. a dytche/or a caue. et in spelūca.

Specoris ri rō in vsu non sunt Excepti⁹ quoq; ot hec specq reperiri.

Et genus & flexum specus exposcit sibi eundem.

¶ De terminatis in ans) & s/consonante p̄cedēte.

prayse. receyte. ppriū nomē castelli. a beme. raskall people. a chasice.
vt laus. fraus. Linaus. vt trabs. blebs. sors.

Hęc dat nomen in aus, sic s consona præsit,

innocens, innocent. vt solere, insons.	dꝯdfari non põt dompe. infans.	participium a torreo berynge drye. torrens.	participium a serpo/is. serpens	ab orior oriẽs. the eest parte.

Adiectiua tamen flectuntur per genus omne.

		serpens cuius morsu corpora tabescũt in Lybia reperit.	a cable of a shyppe.	ẽ dꝯdd hꝭ tres dẽtes. anglice a dragge.
	a hyll.	a bryggẽ. a well. a tothe.	untur.	

Ns mas. Hic dãt/mons/pons/fons/dens/sepsq;/rudensq;/tridensq;

Partes assis/ sunt vnti a. ixtans. ij. vnce. q̃ drans. iii. vnce. chaims. v. vnce semis. vj. vnce bes/bessis. viij vnce. dodrans ix. vnce. dextãs x. vnce. deunx. xi. vnce.

quarta pars assis angl̃yce. a ferthynge/ or thre vnces.				

Quadrans/& partes assis quod ab vntia dant us.

a lande flode/or a drye broke.	anglice. a mattok. instrumentũ rusticũ.		a shepe of. ij. shore.

Torrens atq; bidens/ qđ ouẽ signãs sibi vult hęc,

hoc est quoties iũgũtur cũ hoc nomine telũ/instrumẽtum vel huiusmodi: vt telum bidens/instrumentum tridens.

Et quandoq; bidens petit atq; tridens genus omne.

Vt dubius. vt serpẽs/scrobs: pagus dixim⁹

	vbi fluuius		vbi duo flumina	
eest parte of the worlde.	orit. the heed of a water.		inuicẽ occurrunt the metyng of two streames.	the west parte of the worlde.
vt hic oriens.	profluens.		confluens.	occidens.

Ens ductum ex orior pro/aut con/fluit occidit hic dat.

.i. qñ ens sumitur substantiue.	qñ ens est participiũ/et adiectiuũ.	

Fixum quum fuerit. secus expoſcit genus omne.

figit terram illam continentem infra oceanum hec continens.		pro litera que cum vocali iungitur. hec consonans.

Ens fœmi Ens a contineo simul ans a consono vult hæc,

illud quod antecedit relatiuum. vt hoc antecedens.		illud quod sequitur antecedẽ secũdũ Dialecticos. hoc consequens.	idem quod alal. hoc animans.

Pro vice sumptum hoc præsens vult participale.

qui studet. vt hic studens.		.i. amator. hic amans.

Cum pro verbali sit in or positum sibi vult hic.

CNs/bs/ps/communia duorum.

Difrons. past frons.

father and mother ille vt illa qui parit.		q̃ vel que nõ potest fari.	qui vel que nõ nubit. ang. a sengle persone.	double or. ij. faces in one hoode. vt difrons.

Hic petit hęcq; parens/ infans/ cælebs fata fronsq;.

populꝰ de Arabia. pòpulus in hyſpania/ apũ quos ferrũ durũſimũ inuenitur. anglice a gadde of ſtele.

Sic & Arabſq;/ Calybs: quod pro ferro ſibi vult hic.

anglice.a nyite. anglice.ryce/as ryce potage.
lentis in gró faciens. lentis in genitiuo faciens.

Lens animal ſignans vult hæc/ dabit hicq; legumen

a man that is ſicke of the dropſye. a man of Inde. a ſtocke/or body of a tree.
vt hic hydrops/pſ. Ethiops/pis. vt hec ſtips/ſtipis.

Ps præiuncto petit hic/monoſyllaba niſi ſit.

Virgilius. heu ſtirpem inuiſam. Virg. Cũ ſemel in ſyluis imo de ſtirpe reſiſum. the ſtocke/or cote of the tree.
a kynred/or a blode

Stirps pro progenie petit hæc/truncus dubij ſit.

Perſius. Nec in bicipiti parnaſſo.

iſ. hedes. tiſ. hedes. vt Cerberus triceps.
vt hic hec hoc biceps. triceps.

Quod format caput aut capio genus omne repoſcit

munceps propter ꝺ; qui in ciuitatem Romani receptus munerum particeps fuit ſed abuſiue nunc ciuis a freman. a fowler. eſt qui in re publica aliquid emit/aut conducit.

Princeps mum(q;)ceps auceps manceps hic & hæc dant.

a fyre bronde. nyght. ſnowe. a nutte. falſe.
finitũ. vt hec fax/cis. nox. hec nix. hec nux. vt hic hec hoc fallax.

X clauſum dabit hæc ſed mobile vult genus omne.

¶Exceptiuncula ab x.

vt hic rex. a kynge.
hic grex. a flocke.
a flee. a gnatte. a olde man.
vt hic pulex. culex vt hic ſenex.

E præcat quoties x hic poſcit/tamen hæc dant.

dicitur res que vtrum a coniuge.
miſſus. dreg: pellicit. a wale of houſholde.
carius. lawe. gee. an harlot. a rodde. ſheres. ſtuffe.

Nex/ lex/fex/pellex/ vibex/forfexq;/ſuppllex

quod canna vel harundinem profert. a flegge.
a peyre of cyſers. piſces. vt hic carex.

Nex nec; mors q̃ ferro fit aut alia vt. vñ necidaꝰ q̃ interfectus eſt. et ſine vulnere. vt cenſet Feſtus.

His iungas forpex/halex/terræ quoq; fœtus.

¶Fxceptiuncula ab x generalis.

a vaute/or a baudy houſe. a cuppe/or a chalys.
a kyng. a flocke. a ſhub.

Calix q y greciſ/i priore põ eſt foliaꝰ quo fructus arbꝰ cooperitur.

Hic ſed dant rex/ grexq;/frutex/fornixq;/calixq;.

Genera noim VV.

a shayle. a chest of a

a water testudo cō= man/or a lodix linens. an. a shete.

madder. edder. cha coopta. brest plate. lodex laneus. an. a blanket.

Et ſandix/natrix/limax/ thorax/ quoq; lodix.

a broken/or a beed worme ex captiarū vir Cī= vir Thra= vir phry=

swollē vayne. q̄ in re voluit. genere. licie. cie. gie.

vt culix. Thrax. Phryx.

Erit ppriū viri. Japix ventꝰ superiꝰ in gña libus regulis.

Atq; varix/ voluix/ & orix/ gentile per xq;.

genus na= uigiſ velo= ciſſimū beye the byrde of vt quicunx/septunx/decunx.

a barke. colour. Araby. ab hac dictione. .i. derinatū.

Et cęlox/ ſpadix/ phœnix/ unx vncia ductum.

¶De æquiuocis.

the ſylke. the ſylke.

worme. webbe.

Hic verme petit bombix: pro vellere vult hæc.

Calx pes imus/capit̄ pro cuiuſq; rei fine. vt caput pro principio. Perſius in portam rigidos calces extendit. Apul. viſ. meta. Expugnata patientia mea calces validos extuleram. De femineo. Virgilius. ix. Eneid. Quadrupedemq; citū ferrata calce fatigat.

qua lapides in muris conglutinantur: tunc tantum generis feminei eſt. a lyme ſtone.

Calx lapis hæc vſtus: pars hic aut hæc pedis ima.

¶De verbalibus in trix.

vt cultricis animalis/ que colit. que vincit. que alit. altrici ſolo.

vt hec cultrix. victrix. altrix. victrice telo.

Trix verbale dat hæc: genito/terno/quoq; ſexto.

Luca. Tollite iam pridē victricia tollite lignum vt hi et he cultrices/et hec cultricia.

Quod neutris iungas: plurali dat genus omne.

¶FINIS.

¶Ex typis VVinandi VVordenſis/vigeſimo nono verbi incarnati ſupra ſeſquimilleſimum anno, Pridie Kalendas Iunias.

BRITISH 14 AP 1903 MUSEUM

Dolo addidisti dicebo q̄ nos hos totos
annos nō videris. Mortuq̄ pene reddebam
et ut q̄ny toto nō videry meū. Audi-
te ad Calendas augustas in hanc meam
Academiam studendi grā profecturū;
quo quidem tempore apud parentis domi
cōmodius agebam: Nec ob hoc profectō
tuum desiderium ex animo meo potui satis
mihi gratū cārū: qui tam fidus ac sincerus
amicus und mēū cōmilitonq̄ habeam
Tu igitur quod petis et mē ēstime
mutuū mū redamare credo domi quidē
vacabit nos ubi nō plurimū adiuvabit
ordinare quod ex mutuis exercitationibus
datoro desiderij fuit ut ubi

BRITISH MUSEUM
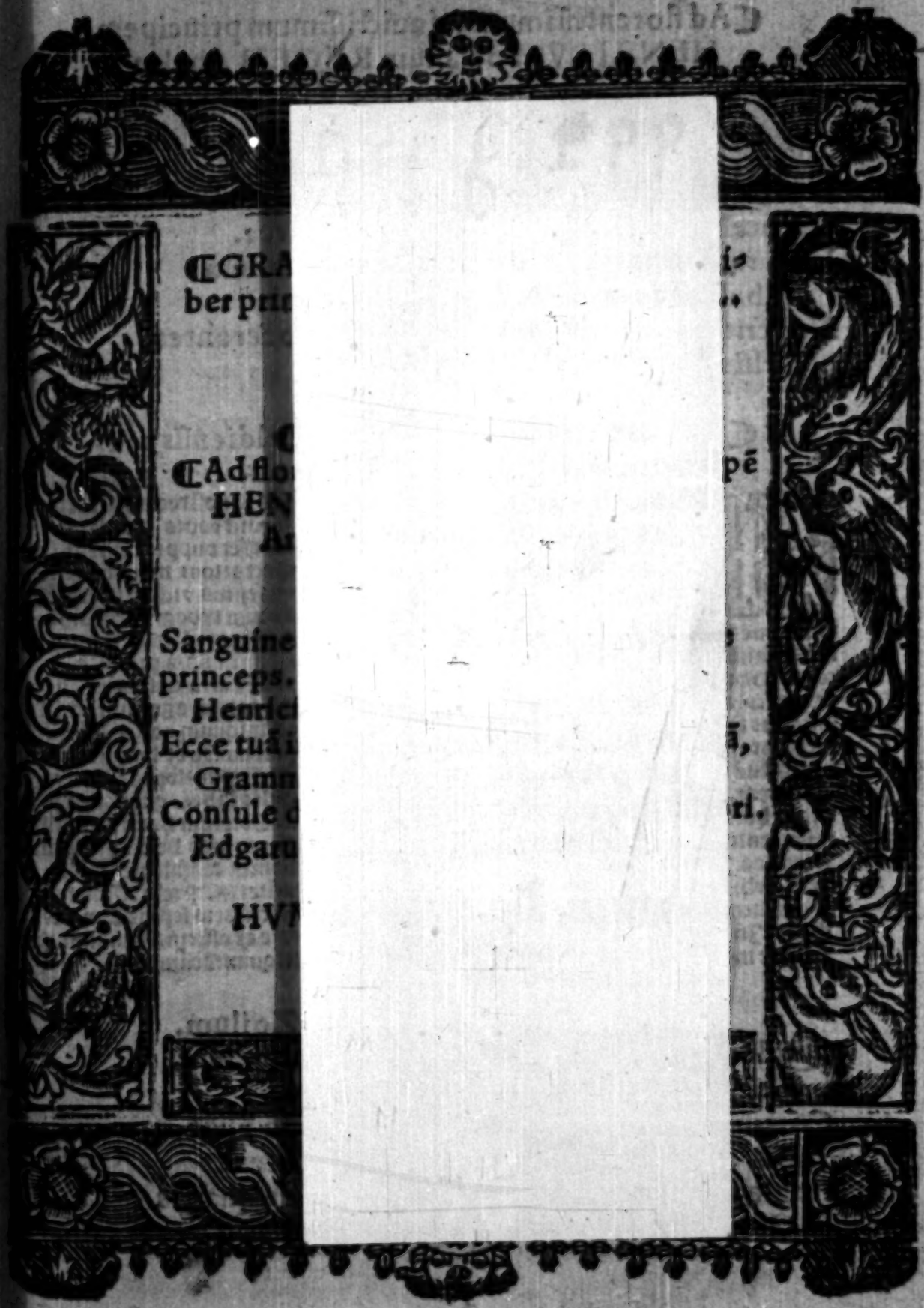
wynkyn worde